

Wraz z nadejściem procesów dezindustrializacji w latach sześćdziesiątych XX wieku, dyskurs na temat dziedzictwa przemysłowego w Europie Zachodniej i Ameryce Północnej zyskał nowe znaczenie. Negocjowano społeczne wizje przyszłości, ale także polityczną i kulturową utratę znaczenia klasy robotniczej. Dziedzictwo przemysłowe, istniejąc w różnych uwarunkowaniach politycznych, odgrywało również ważną rolę dla europejskich państw socjalistycznych. Te różne tradycje i rozbieżne procesy dezindustrializacji w Europie Zachodniej, Środkowej i Wschodniej doprowadziły do tego, że zachodnioeuropejskie regiony przemysłowe zdominowały dotychczasowe badania nad dziedzictwem przemysłowym i to właśnie one zdeterminowały ich epistemologię. Ponadto, dyskursy, sposoby zawłaszczania, podmioty i procesy tworzenia dziedzictwa przemysłowego w państwach postsocjalistycznych po 1989 r. nie zyskały na znaczeniu w badaniach nad transformacją.

W tym kontekście projekt porównuje praktyki, dyskursy, aktorów i procesy tworzenia dziedzictwa przemysłowego w Niemczech Wschodnich i Polsce w okresie transformacji postsocjalistycznej. Badane są inicjatywy oddolne (podprojekty 1 i 2), a także polityka kulturalna i projekty kulturalne na dużą skalę (podprojekty 3, 4 i 5) od początku lat 90. XX wieku. Projekt poddaje zatem krytycznej analizie tezę o kulturowym zapomnieniu dziedzictwa przemysłowego w latach 90. i 2000. Koncentruje się na ciągłości koncepcji, praktyk i podmiotów dziedzictwa przemysłowego w okresie cezury politycznej 1989/90, wzajemnym transferze między Zachodem a Wschodem oraz współkonstruowaniu przestrzennych odniesień (regionalnych, krajowych, europejskich) dziedzictwa przemysłowego.

Projekt łączy perspektywy analityczne badań nad aktorami pamięci, koncepcjami przestrzennymi i koncepcjami czasu. W ten sposób przyczynia się do kwestionowania, rozszerzania i redefiniowania zdominowanej przez Zachód epistemologii dyskursu na temat dziedzictwa przemysłowego.

Koncentruje się również na znaczeniu dziedzictwa przemysłowego dla kultury pamięci w Niemczech Wschodnich i Polsce, a tym samym wzbogaca rozpoczynające się współczesne badania historyczne nad transformacjami postsocjalistycznymi. Polsko-niemieckie porównanie umożliwia podkreślenie różnic i podobieństw w stanowieniu dziedzictwa przemysłowego po 1989 roku. Z jednej strony można założyć, że różne procesy transformacji społecznej – w Polsce szczególnie charakteryzujące się przyjęciem do Unii Europejskiej w 2004 r., w Niemczech Wschodnich włączeniem NRD do RFN – miały duże znaczenie dla różnych warunków, w których powstawało dziedzictwo przemysłowe. Z drugiej strony, podobne praktyki socjalistyczne i grupy aktorów, które odzwierciedlają ciągłość po cezurze 1989 roku, prawdopodobnie miały decydujące znaczenie dla podobieństw, które należy zbadać w tworzeniu dziedzictwa przemysłowego podczas transformacji.